

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **V. V.,** zast. Mgr. Vojtěchem Fořtem, advokátem, se sídlem Domažlicích, Npor. O. Bartoška 15, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 12. 7. 2004, č. j. 14 Az 433/2003 - 24,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností napadá shora označený rozsudek, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 9. 2003, č. j. OAM-3915/VL-22-04-TZ-2003. Tímto rozhodnutím byla žádost stěžovatele o udělení azylu zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu).

Stěžovatel současně s kasační stížností požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

V žalobě, která směřovala proti uvedenému rozhodnutí, stěžovatel v obecné rovině namítal nesprávné posouzení skutkového stavu a vydání nesprávného rozhodnutí. V doplnění žaloby pak odkázal na již v řízení o udělení azylu uváděné důvody, tedy na ekonomické

a bytové problémy v domovské zemi. Požadoval, aby napadané rozhodnutí bylo zrušeno a věc byla vrácena k dalšímu řízení.

V následném rozsudku dospěl Krajský soud v Ústí nad Labem stejně jako správní orgán k závěru, že návrh je zjevně nedůvodný, neb stěžovatel přicestoval do České republiky z bezpečné třetí země (Polska); správnímu orgánu proto v jeho závěrech přisvědčil. V postupu správního orgánu neshledal krajský soud žádných pochybení a dovodil, že stěžovatel měl možnost na území Polska požádat o azyl. Na základě výše uvedeného pak Krajský soud v Ústí nad Labem shledal žalobu jako nedůvodnou, a jako takovou ji s odkazem na ustanovení § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) zamítl.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel kasační stížnost. V kasační stížnosti nejprve zrekapituloval skutkový a právní stav. Následně uvedl, že dosavadním řízením byl zkrácen na svých právech. K tomuto uvedl, že v domovské zemi měl ekonomické problémy, nebyl schopen splácet zapůjčené prostředky a věřitelé mu vyhrožovali likvidací. Stejně tak uváděl i problémy s bydlením. Doplnil, že na základě uváděných problémů proto vycestoval do České republiky. Domovské orgány mu přitom nebyly schopny jakkoliv pomoci. Závěrem uvedl, že jak správní orgán, tak i Krajský soud v Ústí nad Labem, neměly pro svá rozhodnutí úplné podklady a stěžovateli nebyla dána možnost se k předmětné věci vyjádřit. Na základě výše uvedeného pak navrhoval zrušení napadaného rozhodnutí a vrácení věci k dalšímu řízení.

Žalovaný podal ke kasační stížnosti vyjádření, ve kterém uvedl, že popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak správní rozhodnutí, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy; odkázal na správní spis. Navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 2 a 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Po přezkoumání kasační stížnosti Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas a jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná. Stěžovatel je zastoupen advokátem.

Před samotným posouzením věci považuje Nejvyšší správní soud za nutné předeslat, že v řízení o kasační stížnosti není jeho úkolem znovu posuzovat, zda měl být stěžovateli azyl udělen, nýbrž je jeho úkolem pouze posoudit, zda předchozí řízení naplňuje důvod či důvody vymezené v § 103 odst. 1 s. ř. s., specifikované stěžovatelem.

Vzhledem k tomu, že stěžovatel žádné takové důvody neuvedl, nezbylo Nejvyššímu správnímu soudu, než za stěžovatele tento důvod či důvody z jeho kasační stížnosti dovodit. Nejvyšší správní soud ze všech tvrzení stěžovatele obsažených v kasační stížnosti dovodil,

že stěžovatel mohl namítat stížnostní důvody vymezené v § 103 odst. 1 písm. a), b), d) s. ř. s. Nejprve je třeba se vyjádřit k významu jednotlivých důvodů.

Význam označeného písm. a) citovaného zákonného ustanovení, tedy nesprávného posouzení právní otázky soudem, spočívá podle Nejvyššího správního soudu buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní závěr, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen. Takováto pochybení v rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem však Nejvyšší správní soud neshledal.

Pokud jde o význam dalšího písmene citovaného zákonného ustanovení, tedy písm. b), t. j. že došlo k vadě řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost. K významu první části (došlo k vadě řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu) je třeba podle Nejvyššího správního soudu uvést, že skutková podstata je se spisy v rozporu, pokud skutkový materiál, jinak dostačující k učinění správného skutkového závěru, vedl k jiným skutkovým závěrům, než jaký učinil rozhodující orgán. Skutková podstata dále nemá oporu ve spisech, chybí-li ve spisech skutkový materiál pro skutkový závěr učiněný rozhodujícím orgánem, přičemž tento materiál je nedostačující k učinění správného skutkového závěru. Význam další části označeného písm. b) („při zjišťování skutkové podstaty byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto vytýkanou vadu měl soud napadené rozhodnutí zrušit“) se zakládá na faktu, že intenzita porušení řízení před správním orgánem byla v přímé souvislosti s následnou nezákonností tohoto rozhodnutí. K poslednímu možnému porušení („rozhodnutí správního orgánu je nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost“) Nejvyšší správní soud uvádí, že jeho možný dopad je třeba posuzovat vždy ve spojení se zněním konkrétního rozhodnutí.

Ani jeden z důvodů vymezených v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. však Nejvyšší správní soud v souzené věci neshledal.

Konečně je třeba se vyjádřit i k významu jednotlivých důvodů posledního dovozeného písmene citovaného zákonného ustanovení, tedy písm. d.), zakládajícího se na nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé). První, tam upravený důvod (nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti rozhodnutí) spočívá podle Nejvyššího správního soudu buď v tom, že rozhodnutí vykazuje takové textové a formulační nedostatky, že z obsahu textu není dostatečně zřejmá souvislost s příslušnými podklady pro rozhodnutí, nebo případně v tom, že i jinak text rozhodnutí obsahuje nejasné, rozporné či jiným způsobem nesrozumitelné údaje. Taková nesrozumitelnost rozhodnutí však v souzené věci podle Nejvyššího správního soudu nenastala. Následující důvod (nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí) je potom třeba spatřovat v tom, že se rozhodnutí neopírá o důvody, které opodstatňují dospět k určitému výroku rozhodnutí a možný dopad je třeba posuzovat vždy ve spojení se zněním konkrétního rozhodnutí. Po přezkoumání Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že krajský soud správně vyšel ze skutkového

a právního stavu, jenž existoval v době rozhodování žalovaného správního orgánu, a zabýval se všemi výroky napadeného rozhodnutí v mezích žalobních bodů. Podle názoru Nejvyššího správního soudu se tak rozhodnutí krajského soudu dostatečně opírá o důvody, které opodstatňují dospět k předmětnému výroku. K posledně jmenovanému důvodu, tedy že se jedná o nepřezkoumatelnost spočívající v jiné vadě řízení před soudem, Nejvyšší správní soud poznamenává, že je třeba jeho význam posuzovat jako důvod pro zrušení rozhodnutí krajského soudu pouze za předpokladu splnění věty navazující, tedy, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, což však v souzené věci rovněž nenastalo.

Ani označené důvody specifikované v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s však podle Nejvyššího správního soudu v souzené věci nenastaly.

Nejvyšší správní soud uvádí, že podle ustanovení § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Ustanovení § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu pak stanoví, že žádost o udělení azylu se zamítne jako zjevně nedůvodná, pokud stěžovatel přichází ze státu, který Česká republika považuje za třetí bezpečnou zemi nebo bezpečnou zemi původu, nebude-li prokázáno, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.

Z předloženého správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel dne 14. 8. 2003 podal návrh na zahájení řízení o udělení azylu, ze kterého ve vztahu k souzené věci zejména vyplynulo, že vlast opustil dne 1. 2. 2003, a to z důvodu finančních potíží. Doplnil, že do České republiky přicestoval autobusem přes Polsko. Stejně tak vyplynulo, že o azyl žádá i z důvodu správního vyhoštění. Z protokolu o pohovoru k žádosti o udělení azylu na území České republiky ze dne 21. 8. 2003 pak vyplynulo, že při cestě do České republiky vešel v kontakt s polskými celníky; o azyl však na území Polska nepožádal. Na otázku proč nepožádal o azyl v Polsku uvedl, že nevěděl, že v Polsku lze požádat o azyl. Stěžovateli byla na závěr pohovoru (vedeného za přítomnosti tlumočníka) poskytnuta možnost, aby se s obsahem protokolu seznámil, vyjádřil se k němu, případně navrhl jeho doplnění. Této možnosti nevyužil. Z označeného protokolu, jakož i z návrhu, resp. ze žádosti, přitom nevyplynulo, že by stěžovatel měl v domovské zemi problémy, resp. že by se se svými problémy na domovské orgány obrátil.

Z takto zjištěného skutkového stavu, a to v rozhodující míře přímo od stěžovatele, vycházel správní orgán, jakož i krajský soud, a jejich závěr o tom, že stěžovatel do České republiky přicestoval přes území bezpečné třetí země, Polska, tak plně vychází ze skutkového stavu zjištěného v průběhu správního řízení v souladu s příslušnými ustanoveními správního řádu. S tímto závěrem souhlasí i Nejvyšší správní soud. Nejvyšší správní soud dále uvádí, že podstatou a smyslem azylového řízení je udělit azyl toliko za pronásledovaní za uplatňování politických práv a svobod, nebo z důvodu odůvodněného strachu z pronásledování z taxativně vymezených důvodů. Azylové zákonodárství České republiky přitom, a to v kontextu právních úprav azylu v jiných demokratických evropských zemích, vnímá právo na azyl jako právo na nezbytnou ochranu před výše uvedeným pronásledováním, které však v souzené věci nenastalo.

Nejvyšší správní soud stejně tak konstatuje, že podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou třetí zemi nebo bezpečnou zemi původu, nebude-li prokázáno, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze. Nejvyšší správní soud s odkazem na rozhodnutí žalovaného i krajského soudu uvádí, že zde není pochyb o tom, že se stěžovatel před vstupem na území České republiky zdržoval na území Polska, přičemž Polsko v případě stěžovatele splňuje podmínky bezpečné třetí země ve smyslu § 2 odst. 2 zákona o azylu. Nejvyšší správní soud s ohledem na svou ustálenou rozhodovací praxi konstatuje, že podstatou a smyslem azylového řízení je, že cizinec pronásledovaný za uplatňování politických práv a svobod ve své vlastní zemi (čl. 43 Listiny základních práv a svobod), má o azyl požádat vždy již v první zemi, kde má reálnou příležitost tento status obdržet nejdříve, a kde budou garantována jeho základní práva a svobody. Takovouto zemí je zpravidla právě tzv. bezpečná třetí země ve smyslu § 2 odst. 2 zákona o azylu. V souzené věci přitom takovouto zemí bylo pro stěžovatele Polsko. K tomuto je třeba odkázat na konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle které *má cizinec o azyl požádat v první bezpečné zemi, jíž projížděl při cestě do České republiky a v níž nebyl fyzicky omezen v možnosti zde o azyl požádat. Právo na azyl není právem na výběr země, kde by žadatel o azyl chtěl žít* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2003, sp. zn. 5 Azs 17/2003). V označených námitkách stěžovatele - měl ekonomické a bytové problémy, domovské orány mu nebyly schopny pomoci, správní orgán a soud neměly úplné podklady a stěžovateli nebyla dána možnost se k předmětné věci vyjádřit - proto za vymezené situace nemohl Nejvyšší správní soud stěžovateli přisvědčit. Ze spisu jednoznačně vyplynulo, že stěžovatel přichází z bezpečné třetí země a správní orgán správně žádost o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu zamítl, přičemž krajský soud správně posoudil, že skutkový stav byl žalovaným správním orgánem zjištěn přesně, důkazy, které si správní orgán opatřil byly úplné a tyto vyhodnotil v kontextu platné právní úpravy. Nejvyšší správní soud dále ke konkrétní námitce, že domovské orgány mu nebyly schopny jakkoliv pomoci, doplňuje, že ze spisu vyplynulo, že stěžovatel se se svými problémy na domovské orgány ani neobrátil. V žádné z výše uvedených námitek tak Nejvyšší správní soud stěžovateli nemohl přisvědčit.

Konečně pak k námitce týkající se nemožnosti se vyjádřit k souzené věci před krajským soudem Nejvyšší správní soud uvádí, že ze soudního spisu vyplynulo, že stěžovatel byl Krajským soudem v Ústí nad Labem řádně vyrozuměn, a to v souladu s ustanovením § 51 s. ř. s., o tom, že soud může o věci rozhodnout bez jednání mj. tehdy, jestliže s tím účastníci vysloví souhlas; za souhlas se považuje také to, pokud se účastníci k tomuto záměru ve stanovené lhůtě nevyjádří. Jak vyplynulo ze soudního spisu, žalovaný správní orgán s tímto postupem souhlas vyslovil. Stěžovatel se, jak vyplynulo ze soudního spisu, ve stanovené lhůtě nevyjádřil. Ani v této námitce tak Nejvyšší správní soud stěžovateli nemohl přisvědčit.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji jako takovou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Vzhledem ke skutečnosti, že Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl tzv. přednostně, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s, ve spojení s § 120 s. ř. s. Protože žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žádnému z účastníků se právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky.

V Brně dne 15. září 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu